

V OKRESE ŠAĽA VZNIKNE MODERNÉ CENTRUM CIRKULÁRNEJ EKONOMIKY ZA 120 MIL. EUR Z ODPADU BUDE VYRÁBAŤ ELEKTRICKÚ ENERGIU A TEPLU

Centrum cirkulárnej ekonomiky (CCE) je výsledkom niekoľkoročnej práce tímu špecialistov zo Slovenska, z Česka, Fínska, Nemecka a z Veľkej Británie. Reprezentuje najmodernejšie trendy v oblasti nakladania s odpadmi v EÚ a rešpektuje princípy cirkulárnej ekonomiky. Centrum cirkulárnej ekonomiky sa stane realitou vďaka spoločnosti ewia a. s. Tá v máji tohto roka ohlásila projekt budúcej výstavby 5 takýchto centier za 600 mil. eur vo viacerých regiónoch Slovenska. **Výstavba prvého centra je plánovaná v okrese Šaľa a vrátane technológií bude stáť 120 mil. eur.** Finančné zdroje na vybudovanie centra pokryje majiteľ spoločnosti ewia – investičná banka WOOD & Company, ktorá na Slovensku okrem spoločnosti KOSIT vlastní aj spoločnosti Saneca Pharmaceuticals, Chirana T.Injekta a v zahraničí spoločnosti Chirmix, Vitrex a Pegas Nonwovens.

Marián Christenko, generálny riaditeľ ewia a. s.: „*Nové Centrum cirkulárnej ekonomiky vyrastie v okrese Šaľa v lokalite, ktorá poskytuje vhodné podmienky na napojenie do rozvodov tepla a elektrickej siete, ako aj prístup k dopravnej infraštruktúre. Pri výbere lokality a technológií sme nič nepodcenili. Chceme, aby CCE v Šali bolo najmodernejšou stavbou svojho druhu v Strednej Európe s najvyšším európskym emisným štandardom. Chceme, aby sa odpad nevyhadzovala nezatažoval životné prostredie, ale využil v prospech ľudí jeho vrátením späť do výroby alebo premenou na lacnú energiu.*“

Časť prijatého odpadu sa v Centre cirkulárnej ekonomiky v podobe druhotných surovín vráti späť do výrobného procesu a nahradí tak primárne surovinové zdroje, či už v oceliarskom, sklárskom, papierenskom, potravinárskom alebo stavebnom priemysle. Zostatok poputuje do Zariadenia na energetické využitie odpadu (ZEVO), kde sekundárne vznikne teplo a elektrická energia. **CCE bude schopné produkovať teplo a elektrickú energiu flexibilne v rôznom pomere podľa meniacich sa požiadaviek na odber v priebehu roka. Maximálna ročná výroba užitočného tepla môže byť 160.000 MWht a maximálna ročná výroba elektriny môže byť 55.000 MWhe.**

V prospech okresu Šaľa sa spoločnosť ewia a. s., rozhodla preto, lebo ide o región s vhodnou infraštruktúrou a rýchlo rastúcou životnou úrovňou, ktorá zároveň zvyšuje aj množstvo vyprodukovaného odpadu. Tomu však nezodpovedajú kapacity a ani kvalita spracovania odpadu v okrese. Takmer všetok komunálny odpad sa skládkuje. Reálne hrozí, že od roku 2023 sa odpad z okresu Šaľa bude vozíť výlučne na skládky do iných okresov, keďže jedinej aktívnej okresnej skládke v Nedede sa končí platné prevádzkové povolenie.

Problém s odpadom sa netýka iba okresu Šaľa ale prakticky celého Slovenska. **Podľa najaktuálnejších údajov Štatistického úradu SR recyklujeme iba 36% a skládkujeme až 55% odpadu. Približne 10% odpadu premieňame na teplo a elektrinu.** Tieto čísla sú alarmujúce aj pre Európsku úniu, ktorá pre Slovensko stanovila ciele do roku 2035. Dovtedy musíme zvýšiť podiel recyklácie na 65% a znížiť podiel skládkovania na 10%. Zostatok odpadu by sme mohli využiť na výrobu lacnej elektrickej energie a tepla

pre domácnosti. Otvorením 5 Centier cirkulárnej ekonomiky v rôznych regiónoch Slovenska by naša krajina bola schopná priblížiť sa k týmto cieľom už o 10 rokov.

„Namiesto skládkovania, ktoré je v mnohých vyspelých štátoch Európy zakázané, chceme šalianskemu regiónu ponúknuť moderné a bezpečné riešenie, kde sa odpad nebude hromadiť a spôsobovať neriešiteľnú environmentálnu záťaž. Miesto toho sa využije na recykláciu a výrobu tepla a elektrickej energie. Presne tak ako vo Švédsku, Fínsku, v Dánsku alebo v susednom Rakúsku. V CCE použijeme najmodernejšie technológie a okrem spracovania sa v ňom zameriame aj na laboratórne skúmanie zloženia odpadu a takisto environmentálnu výchovu mladších generácií,“ vysvetľuje Marián Christenko.

Centrum Cirkulárnej Ekonomiky v okrese Šaľa bude schopné spracovať 130 000 ton odpadu ročne. CCE plánuje spoločnosť uviesť do prevádzky v roku 2025, pričom ponúkne prácu až 200 zamestnancom.

Príklady moderného odpadového hospodárstva z vyspelých krajín Európy

Švédsko recykluje vyše 50 % komunálneho odpadu. Z celkového objemu 4,4 milióna ton odpadu Švédsko každoročne spracuje až 2,2 milióna ton prostredníctvom procesu, ktorý premieňa odpad na energiu v 33 Zariadeniach na energetické využitie odpadu. Tie teplom zásobujú 1,5 milióna obyvateľov.

V **Dánsku** zariadenia ZEVO dodávajú okolo 20 % celkovej potreby tepla pre systémy centrálného vykurovania a pokrývajú 5 % spotreby elektrickej energie Dánska. Zároveň od roku 1997 platí zákaz skládkovania komunálneho odpadu. Aktuálne je v prevádzke 32 zariadení ZEVO a 4 sú práve vo výstavbe. Zaujímavosťou je, že Dánsko chce do roku 2050 úplne **prestáť využívať fosilne palivá**. Krokom k ich nahradeniu je napr. aj nové ZEVO Amager Hill v Kodani, svetovo známe lyžiarskym svahom na streche kotolne.

V **Rakúsku** dnes existuje 11 zariadení ZEVO. Štyri z nich sú priamo vo Viedni, pričom najznámejšie projektoval svetoznámy architekt Friedensreich Hundertwasser. Toto umelecké dielo denne navštevujú stovky turistov počas plnej prevádzky. Rakúšania dosahujú v priemere takmer 60 % úspešnosť v triedení odpadu.

Spoločnosť ewia, a. s., bola založená koncom roka 2018. Akciová spoločnosť má 100-percentného akcionára – česko-slovenskú finančnú skupinu Wood & Company. Spoločnosť ewia má celoslovenskú pôsobnosť a do jej portfólia patria aj spoločnosti skupiny KOSIT. Vznik a existencia spoločnosti sa viaže najmä na spoločenskú požiadavku ekologického nakladania s odpadmi. Víziou spoločnosti ewia je spoločnosť bez odpadov. Zhmotnením tejto vízie je projekt výstavby Centier cirkulárnej ekonomiky (CCE) s integrovaným Zariadením na energetické využitie odpadu (ZEVO).

V Bratislave, dňa 23. augusta 2019